

De echo van slaapliedjes

“De taal van een jong kind is geen ongearticuleerde uiting waaraan de grammatica op den duur betekenis en samenhang geeft. Het is een muziek waaraan mimiek, bewegingen en intonatie het ritme geven. De echo van de slaapliedjes die moeder zingt of de sprookjes die ze vertelt, geven langzaam maar zeker een rijke organisatie aan de melodie – de taal – van het kind.

Laurent Danon-Boileau is Professor in Algemene Linguïstiek en Taalverwerving aan de Universiteit Sorbonne René Descartes in Parijs. Hij is therapeut in het Centre Alfred Binet en werkt er met kinderen rond communicatie en taalachterstand. Hij is geïnteresseerd in taal en communicatie als psychische en poëtische creatie en neurologisch proces.

De muziek in het kind

De muziek van de stem is voor kinderen de toegangspoort tot het leven. De geluiden van een moederstem, de kleuren van haar intonatie, dynamische veranderingen in toonhoogte, tempo en volume, fluctuerend in ritmes: deze elementen geven het pasgeboren kind toegang tot zelfbevestiging en het cultuurverwerving. Maar let op: er is meer dan de muzikale elementen van het geluid. De lach, de kreten, de glimlach en de tranen, de speelsheid van strelingen, de knuffels en kussen, de geur van de huid, vingertoppen, nagels en haar: het maakt allemaal deel uit van de holistische menselijke perceptie en communicatie. Daarom is elk wiegelied een polyfonie van lichaam en ziel, van klank en mensen. De betekenis van deze totaalervaring vinden we in het Swahili/Bantu-woord *Ngoma*, dat betekent: drums/ritmes, dans en festiviteit, allemaal samen, met een zo sterke samenhang dat het gewoon onmogelijk is om de muziek van de andere elementen te isoleren. Dit herinnert ons eraan dat menselijke perceptie fundamenteel holistisch is.

Geworteld in deze muzikale ervaringen zal het kind later in contact komen met de uitdagingen en vreugdes van kindercultuur vanuit een aangeboren

cultureel kapitaal aan zang en spel. Bij vrij spel gaat het niet zozeer om mooi en correct zingen – het gaat om een echte verbondenheid met de wereld. Canto – ergo sumus: ik zing – dus wij zijn!

De betekenis van ‘muzikaliteit’ moet drastisch herbekeken worden in het muziekonderwijs als we starten vanuit het ngoma-standpunt. Te veel kinderen wordt voorgoed het zwijgen opgelegd met een concept van muziek dat academische correctheid en zuivere klanken nastreeft in plaats van directe spontaneïteit en een zuiver hart.

The muze in het kind moet levend gehouden worden – dat is het belangrijkste doel van elke muzikale opleiding. En de ambitie is even essentieel als groots: het houdt de mens in leven in dit leven. Het lied is niet alleen het eerste wat we horen als het leven begint; het is ook het laatste wat we verliezen wanneer het leven eindigt.”

Jon-Roar Bjorkvold is Professor Musicologie aan de Universiteit van Oslo. Hij schreef ‘The muse within’, een invloedrijk boek over de muzikale creativiteit bij jonge kinderen.

Vitaliteit en engagement

“Tijdens het creatieve moment kan het ‘zelf’ zichzelf vormen. Door creativiteit kunnen gevoel en ervaringen, in dialoog met de omgeving een betekenisvolle realiteit worden. In de creativiteit tijdens de kinderjaren, groeit er een levenslange vitaliteit en engagement.”

Göran Krantz is stichter van het Research Institute for Eurythmy en hoofd van de opleiding euritmie (bewegingskunst) aan het Rudolf Steiner University College in Järna, Zweden. Hij is geïnteresseerd in de relatie tussen muziek, taal en beweging.